

Такризи

муқарризи расмӣ ба диссертатсияи Қурбонов Давлатбек Мирзоевич дар мавзуи «Бӯҳрони сиёсӣ ва хусусиятҳои идоракунии он дар шароити тағйирпазирии ҷомеа (таҷрибаи Тоҷикистон)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзоди илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ

Дар замони муосир, дар шароите ки низоми муносибатҳои байналмилалӣ таҷдиди назар мешавад, сурат ва сирати тартиботи ҷаҳонӣ шакли нав ба худ касб мекунад, омӯзиш ва таҳлили мавзӯи бӯҳронҳои сиёсӣ ва роҳҳои пешгириву идораи он аҳамияти махсус ба хуб касб менамояд. Ин масъала ҳамчунон ба далелҳои зерин хусусият ва моҳияти мубрам буданро соҳиб мегардад:

1. Ба нисбати таъсири он ба низомҳои сиёсӣ: Бӯҳрони сиёсӣ метавонад ба номуташаккилии тартиботи институтсионалӣ оварда расонад, меъёрҳо ва қоидаҳоро, ки муносибатҳои сиёсиро танзим мекунанд, вайрон кунад. Ин ба устуворӣ, пайдорӣ ва инкишофи тамоми низоми мавҷуда таъсир мерасонад;
2. Ба нисбати хусусият ва моҳияти универсалӣ доштани: Бӯҳронҳо метавонанд ҳам дар режимҳои демократӣ ва ҳам авторитарӣ рух диҳанд. Аз ин рӯ, омӯзиш ва тадқиқи онҳо барои дарки дурусти намудҳои гуногуни системаҳои сиёсӣ ва такмили минбаъдаи ин низомҳо муҳим аст;
3. Ба нисбати мақоми махсус доштани: Дар фазои пасошӯравӣ: Дар минтақаҳо ва кишварҳое, ки ба низоми нави муносибатҳо ва эъмори ҷомеаи демократӣ мегузаранд, ба сабаби ноустувории давраи гузариш эҳтимолияти бӯҳронҳо зиёд мешавад;
4. Ба нисбати дорои аҳамияти глобалӣ будани: Дар шароити муосир таҳқиқоти марбут ба проблемаи бӯҳронҳои сиёсӣ ва шеваи идораи дуруст ва комили онҳо аз сабаби ноустувориҳо, нооромиҳо ва тағйирпазирии ҷомеа дар аксари минтақаҳои ҷаҳон аҳамияти бештар пайдо мекунад. Таҷрибаи пешқадам ва дастовардҳои қобили мулоҳизаи як кишвар ва ё як

минатқа метавонад ҳамчун намуна мавриди истифодаи як кишвар ва ё як минтақаи дигар қарор гирад.

Мутобиқати диссертатсия ба ихтисоси илмие, ки аз рӯйи он диссертатсия ба ҳимоя пешниҳод шудааст. Таҳқиқоти диссертатсионии Қурбонов Давлатбек Мирзоевич дар мавзуи «Бухрони сиёсӣ ва хусусиятҳои идоракунии он дар шароити тағйирпазирии ҷомеа (таҷрибаи Тоҷикистон)» аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ омода гардидааст. Мутобиқати диссертатсияи доктараб ба ихтисоси илмии интихобшударо бо бандҳои зерини шиносномаи ихтисоси илмии 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ асоснок намудан мумкин аст: Дар банди 9-уми шиносномаи ихтисоси мазкур «Шаклҳои миллий ва тамаддунии рушди равандҳои сиёсӣ», «Модернизатсияи сиёсӣ ва алоқамандии он бо равандҳои модернизатсионии соҳаҳои дигар», дар банди 10-ум «Концепсияҳои асосии дигаргуниҳои сиёсии замони муосир», «Концепсияи рушди устувор дар илмҳои сиёсии муосир», дар банди 11-ум «Ниҳодҳо, шаклҳо ва механизмҳои идоракунии сиёсӣ, самаранокии идоракунии сиёсӣ», «Концепсияҳои асосии идоракунии сиёсӣ», «Сохтор ва технологияҳои идоракунии сиёсӣ» барои таҳқиқ пешбинӣ гардидаанд. Таҳқиқоти доктараби дарёфти дараҷаи илмӣ бо масъалаҳои номбаршуда алоқамандии зич дорад. Аз ин рӯ, хулоса намудан мумкин аст, ки диссертатсияи мазкур ба ихтисоси илмии 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ пурра мутобиқат дорад.

Мубрам будани мавзуи диссертатсия. Дар ҷаҳони муосир, ки бо нооромиҳо ва тағйироти босуръату ғайриинтизорӣ тавсиф мешавад, бухронҳои сиёсӣ торафт маъмултар ва мураккабтар мешаванд. Пайдоиш ва рушди онҳо ба тамоми соҳаҳои ҳаёти ҷамъиятӣ, аз иқтисодиёт ва суботи иҷтимоӣ то ҳамкориҳои байналмилалӣ ва амнияти миллий таъсири амиқ мерасонанд. Аҳамияти таҳқиқи бухронҳои сиёсӣ ва хусусиятҳои идоракунии онҳо бо яқчанд омилҳои асосӣ вобаста аст.

Аввалан, робитаи афзояндаи сатҳи минтақавию ҷаҳонӣ бухронҳои сиёсии миллиро ба осонӣ фаромарзӣ мекунад ва мушкилоти минтақавӣ ва ҳатто ҷаҳониро ба вучуд меорад. Ҳодисаҳои як кишвар метавонанд ба вазъи сиёсӣ ва иқтисодии дигар кишварҳо зуд таъсир расонанд, таъсири байниҳамдигарии ин зухуротро эҷод кунанд ва тамоми минтақаҳоро ноором созанд. Фаҳмидани механизмҳои паҳншавии бухронҳо ва таҳияи чораҳои муассир барои пешгирӣ ва ҳалли онҳо ба ин васила барои нигоҳ доштани суботи сиёсӣ ва ҳифзи манфиатҳои ҳаёти муҳим мегардад.

Дуюм, демократикунонӣ ва тавсеаи фазои иттилоотӣ, аз як тараф, ба шаффофияти бештар ва иштироки шаҳрвандон дар ҳаёти сиёсӣ мусоидат мекунад, аз тарафи дигар, мақомоти ҳокимияти давлатиро ба фишори ҷамъиятӣ рӯ ба рӯ месозад. Ҷангҳои иттилоотӣ, хабарҳои қалбаки ва манипулятсияи афкори ҷамъиятӣ метавонанд вазъи сиёсиро зуд ноором кунанд ва бухронҳои гуногунро ба вучуд оранд. Дар ин шароит, рушди малакаҳои тафаккури интиқодӣ, саводнокии иттилоотии шаҳрвандон ва муколамаи созанда дар ҷомеа махсусан муҳим мегардад.

Сеюм, бухронҳои сиёсӣ аксар вақт дар пасманзари мушкилоти иқтисодӣ, нобаробарии иҷтимоӣ ва низоъҳои динию мазҳабӣ ба вучуд меоянд. Норозигии шаҳрвандон аз вазъи иҷтимоию иқтисодии худ, таъйиз ва поймол кардани ҳуқуқҳои ақаллиятҳо метавонад омили пайдоиши ҳаракатҳои эътирозӣ ва ноустувории сиёсӣ гардад. Идоракунии самараноки бухронҳои сиёсӣ муносибати комплексиро талаб мекунад, ки на танҳо омилҳои сиёсӣ, балки омилҳои иҷтимоию иқтисодиро низ ба назар мегирад.

Чорум, пайдоиши технологияҳо ва шаклҳои нави фаъолияти сиёсӣ, аз қабилӣ шабакаҳои иҷтимоӣ ва платформаҳои онлайнӣ (маҷозӣ), тарзи ҳамкориҳои шаҳрвандонро бо давлат ба кулӣ тағйир медиҳад. Ин технологияҳо метавонанд ҳам барои сафарбар кардани ҳаракатҳои эътирозӣ ва ҳам барои паҳн кардани маълумоти бардурӯғ ва барангехтани зӯроварӣ истифода шаванд. Давлатҳо бояд ба воқеиятҳои нав мутобиқ шаванд ва

стратегияҳои танзими фазои онлайнӣ (маҷозӣ), муҳофизат аз ҳамлаҳои киберӣ ва муқовимат ба экстремизмро таҳия кунанд.

Панҷум, мушкилоти ҷаҳонӣ, аз қабилӣ тағйирёбии иқлим, паҳншавии бемориҳои сироятӣ ва бӯхронҳои муҳоҷират ба системаҳои сиёсӣ фишори иловагӣ меоранд ва метавонанд мушкилоти мавҷударо бадтар кунанд. Дар сатҳи зарурӣ ба амал наомадани воқуниши муассир ба ин мушкилот метавонад эътимоди шаҳрвандонро ба мақомоти ҳокимияти давлатӣ коҳиш диҳад ва бӯхрони сиёсиро ба вучуд орад. Идоракунии сиёсӣ дар давраи мушкилоти ҷаҳонӣ ҳамкориҳои байналмилалӣ, ҳалли инноватсионӣ ва омодагӣ ба тағйироти босуръату самарабахшро талаб мекунад.

Ҳамин тариқ, омӯзиши пажӯҳиши бӯхронҳои сиёсӣ ва хусусиятҳои идоракунии онҳо вазифаи муҳимест, ки ҳалли он барои таъмини амнияти миллӣ ва байналмилалӣ, ҳифзи суботи сиёсӣ ва рушди устувори мамлакат аҳамияти калидӣ дорад. Ин тадқиқот барои муайян кардани омилҳои пайдоиши бӯхронҳои сиёсӣ, таҳлили моделҳои гуногуни идоракунии бӯхронҳо ва таҳияи тавсияҳо оид ба пешгирӣ ва ҳалли онҳо равона шудааст. Аҳамияти тадқиқот бо зарурати доимии мутобиксозии стратегияҳои идоракунӣ ба мушкилот ва таҳдидҳои нав, ки дар ҷаҳони босуръат тағйирёбанда ба вучуд меоянд, асоснок карда мешавад. Диссертатсияи барои ҳимоя пешниҳодшуда ба таҳлили бӯхрони сиёсӣ ва хусусиятҳои идоракунии он дар шароити дигаргуншавии ҷомеаи тоҷикистонӣ бахшида шудааст. Диссертатсияи мазкур таҳқиқоти муҳим ва саривақтӣ мебошад. Мубрамии мавзӯ на танҳо ба эҳтиёҷоти дохилии Тоҷикистон, ки марҳилаи мураккаби рушди иҷтимоию иқтисодӣ ва сиёсиро аз сар гузаронидааст, балки ба вазъи умумии минтақаи Осиёи Марказӣ, ки бо ноустувории баланди сиёсӣ ва хатари баланди пайдоиши низоъҳо хос аст, вобаста мебошад. Омӯзиши таҷрибаи Тоҷикистон дар рафъи бӯхрони сиёсии ҷанги шаҳрвандии солҳои 1992-1997 ва хусусиятҳои идоракунӣ дар давраи баъдинизой барои ҷомеаи илмӣ ва кормандони амалие, ки бо масъалаҳои суботи сиёсӣ, ҳалли низоъҳо ва сохтмони давлатӣ машғуланд, аҳамияти хоса дорад.

Дарачаи наwgонии натиҷаҳои дар диссертатсия бадастомада ва нуктаҳои илмие, ки барои ҳимоя пешниҳод мешаванд. Муаллифи диссертатсия фаҳмиши амиқи асосҳои назариявии омӯзиши бухронҳои сиёсиро нишон медиҳад. Дар қори илмии доwtалаб равишҳои методологии ҳам сиёсатшиносони хориҷӣ ва ҳам ватанӣ дар сатҳи зарурӣ истифода мешаванд. Муаллиф на танҳо бо номбар кардани назарияҳои мавҷуда маҳдуд намешавад, балки онҳоро бо истифода аз хусусияти раванди сиёсии Тоҷикистон ба таври танқидӣ таҳлил мекунад. Таҳлили нақши омилҳои беруна дар пайдоиш ва рушди бухрони сиёсӣ дар Тоҷикистон, инчунин арзёбии самаранокии стратегияҳои гуногуни идоракунии бухронӣ, ки аз ҷониби Ҳукумати мамлакат истифода мешаванд, махсусан арзишманд аст.

Сохтори диссертатсия, ки муқаддима, ду боб ва шаш зербоб иборат аст, мантиқӣ ва пайдарпай мебошад. Дар боби якуми таҳқиқот муаллиф равишҳои назариявии омӯзиши бухронҳои сиёсиро муфасссал таҳлил намуда, хусусиятҳо, намудҳо ва омилҳои асосии пайдоиш ва рушди онҳоро муайян мекунад. Дар боби дуюм сабабҳо ва марҳилаҳои бухрони сиёсӣ дар Тоҷикистон баррасӣ шуда, амалҳои қувваҳои гуногуни сиёсӣ ва нақши бозигарони беруна таҳлил карда мешаванд. Идомаи ин боб ба таҳлили хусусиятҳои идоракунии бухрони сиёсӣ дар Тоҷикистон, аз ҷумла арзёбии самаранокии ислоҳоти сиёсӣ, тадбирҳои иқтисодӣ ва талошҳо барои таҳкими пояҳои ваҳдати миллӣ бахшида шудааст.

Дастоварди муҳимтарини муаллиф дар рисола истифодаи доираи васеи манбаъҳо ва сарчашмаҳои илмӣ мебошад. Муаллиф ба ҳуҷҷатҳои расмӣ, санадҳои қонунгузорӣ, маълумоти омӯрӣ, интишороти илмӣ, маводи конференсҳо ва мусоҳибаҳо бо сиёсатмадорон ва коршиносон таъя мекунад. Ин ба муаллиф имкон дод, ки таҳлили ҳамаҷониба ва объективии мушкилоти мавриди назарро пешниҳод кунад. Дар диссертатсия як қатор муқаррароти муҳими илмӣ барои ҳимоя баён карда шудаанд. Аз ҷумла, муаллиф ба таври асоснок изҳор медорад, ки бухрони сиёсӣ дар Тоҷикистон бо маҷмуи омилҳои дохиливу хориҷӣ, аз ҷумла масъалаҳои иҷтимоию иқтисодӣ,

фаъолияти таҳрибии нерӯҳои исломӣ, заъфи ниҳодҳои давлатӣ ва даҳолати нерӯҳои беруна вобаста буд. Муаллиф инчунин нишон медиҳад, ки идоракунии бомуваффақияти бӯҳрон тавассути иродаи сиёсии роҳбарияти кишвар, дастгирии ҷомеаи байналмилалӣ ва талошҳо барои таҳкими ваҳдати миллӣ имконпазир гардид.

Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаҳо ва тавсияҳои дар диссертатсия зикршуда. Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаҳо ва натиҷаҳои таҳқиқот, ки аз омӯзиши бӯҳрони сиёсӣ ва хусусиятҳои идоракунии он дар шароити тағйирпазирии ҷомеа бармеоянд, бевосита аз заминаи методологӣ, ҳаҷм ва сифати манбаъҳои истифодашуда, инчунин дараҷаи объективии таҳлили муаллиф вобаста аст. Инчунин эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот бо истифодаи ҳуҷҷатҳои расмӣ мақомоти ҳокимияти давлатӣ, маводи муҳоҳисаҳои парлумонӣ, изҳороти барномавии ҳизбҳо ва ҳаракатҳои сиёсӣ, маводи расонаҳои хабарӣ асоснок карда мешавад. Таҳлили сарчашмаҳои илмӣ, аз қабili мақолаҳои илмӣ ва монографияҳо бо назардошти фарогирии имконпазир ва заминаи сиёсии онҳо анҷом дода шудааст.

Яке аз паҳлуҳои мусбати рисола ин аст, ки идоракунии самараноки бӯҳрони сиёсӣ на танҳо вокуниши фаврӣ ба таҳдидҳои бамиёномада, балки фаҳмиши амиқи сабабҳои пайдоиши он ва инчунин пешгӯии сценарияҳои эҳтимолии рушдро талаб мекунад. Дар қори илмӣ довталаб зарурати таҳияи стратегияи мукаммали идоракунии бӯҳрон, ки чораҳои пешгирии шиддат гирифтани низоъ, барқарор кардани эътимод ба институтҳои ҳокимият ва таъмини суботи низоми сиёсиро дар бар мегирад, асоснок карда мешавад.

Ҳамзамон дар диссертатсия нишон дода мешавад, ки нодида гирифтани мушкилоти амиқи иҷтимоию иқтисодӣ, ки дар асоси бӯҳрони сиёсӣ ба вучуд омадаанд, метавонад ба хусусияти тулони он ва ноором шудани вазъи сиёсӣ оварда расонад. Дар таҳқиқот исбот карда мешавад, ки бомуваффақият бартараф кардани бӯҳрон ислоҳоти системавиро талаб мекунад, ки ба бартараф кардани сабабҳои пайдоиши он ва баланд бардоштани қонуниятҳои низоми сиёсӣ равона карда шудааст.

Хулосаи дигари муҳими муаллиф ин дар бораи нақши ҳалкунандаи коммуникатсия дар идоракунии бухрони сиёсӣ мебошад. Диссертатсия зарурати муколамаи ошкоро ва шаффофи байни ҳокимият ва ҷомеаро, пешниҳоди маълумоти боэътимод дар бораи вазъ ва ҷораҳои барои муътадил кардани он андешидашударо асоснок мекунад. Дар таҳқиқоти диссертатсионии доктараб моделҳои гуногуни идоракунии бухронҳои сиёсӣ, ки дар кишварҳо ва системаҳои гуногуни сиёсӣ истифода мешаванд, муфасссал таҳлил карда мешаванд. Дар асоси таҳлили муқоисавӣ таҷрибаҳои самараноктарин ошкор карда мешаванд, ки ба кам кардани оқибатҳои манфии бухрон ва таъмини ҳалли саривақтии он имкон медиҳанд.

Аҳамияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия бо нишон додани тавсияҳо оид ба истифодаи онҳо. Аҳамияти илмӣ-назариявии тадқиқот аз ҷаҳму дарки қонуниятҳои рушди бухронҳои сиёсӣ дар давраи гузариш, муайян кардани хусусиятҳои зухуроти онҳо дар ҷомеаи тоҷикистонӣ ва таҳияи равишҳои консептуалӣ нисбат ба таҳлил ва пешгӯии онҳо иборат аст. Аз ҷумла, ба омӯзиши нақши элитаҳо, институтҳои ҷамъиятӣ, акторҳои беруна ва омилҳои фарҳангӣ дар ташаккул ва рушди бухрони сиёсӣ диққати махсус дода мешавад. Тадқиқот ба равиши байнисоҳавӣ тақия намуда, донишҳои назариявиро аз соҳаҳои сиёсатшиносӣ, ҷомеашиносӣ, таърих ва низоъшиносӣ муттаҳид намуда, имкон медиҳад, ки дар бораи табиат ва оқибатҳои падидаҳои бухронӣ ҷаҳмиши муқаммалтар ва объективӣ ба даст оварда шавад.

Дар асоси гуфтаҳои боло зарур мешуморам, ки аҳамияти амалии тадқиқоти диссертатсиониро таъкид намоям. Натиҷаҳои кор метавонанд дар раванди таҳияи стратегияҳои муътадилсозии вазъи сиёсӣ ва ҳалли низоъҳо на танҳо дар Тоҷикистон, балки дар дигар кишварҳои Осиёи Марказӣ, ки бо чунин мушкилот рӯ ба рӯ мешаванд, истифода шаванд. Маводи диссертатсионӣ инчунин метавонанд барои омӯзгорон ва донишҷӯёни ихтисосҳои сиёсатшиносӣ, инчунин барои коршиносон ва таҳлилгароне, ки бо омӯзиши равандҳои сиёсӣ дар минтақа машғуланд, муфид бошанд.

Муаллифи диссертатсия худро ҳамчун муҳаққиқи баркамол ва ояндадор нишон дода, қодир аст падидаҳои мураккаби сиёсиро мустақилона таҳлил кунад. Тадқиқоти гузаронидашуда аз тахассуси баланди илмӣ ва қобилияти кори минбаъдаи илмии ӯ шаҳодат медиҳад. Муқаррароти барои ҳимоя пешниҳодшуда мантиқан аз таҳлили гузаронидашуда бармеоянд ва бо далелҳои қобили эътимод асоснок карда карда мешаванд.

Аҳамияти амалии натиҷаҳои тадқиқот бо имконияти татбиқи онҳо дар раванди таҳия ва татбиқи сиёсати давлатӣ дар соҳаи амнияти миллӣ, таҳкими суботи сиёсӣ ва рушди иқтимоию иқтисодӣ муайян карда мешавад. Хулосаҳо ва тавсияҳое, ки дар асоси таҳлили таҷрибаи Тоҷикистон таҳия шудаанд, метавонанд дар ташаккули механизмҳои самарабахши пешгирӣ ва ҳалли муноқишаҳо, баланд бардоштани самаранокии низоми идоракунии давлатӣ ва баланд бардоштани самаранокии ҳамкории ҳокимият ва ҷомеа истифода шаванд.

Дар маҷмӯъ, тадқиқоти мазкур ба таҳияи тавсияҳои илман асоснок оид ба тақмили низоми идоракунии хавфҳои сиёсӣ ва таҳкими устувории ҷомеаи тоҷикистонӣ дар шароити пайдоиши таҳдидҳои дохиливу хориҷӣ равона шудааст. Таҳлили таҷрибаи муваффақи рафъи бӯҳрони сиёсӣ дар Тоҷикистон имкон медиҳад, ки стратегия ва воситаҳои муассиртарине, ки метавонанд дар дигар кишварҳое, ки дар марҳилаҳои шабеҳи дигаргунсозии сиёсӣ қарор доранд, мутобиқ ва татбиқ карда шаванд. Ҳамин тариқ, тадқиқот ба рушди назария ва амалияи идоракунии бӯҳронҳои сиёсӣ мусоидат намуда, ба таҳкими суботи сиёсӣ ва рушди устувор дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мусоидат менамояд.

Наشري натиҷаҳои диссертатсия дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ. Натиҷаҳои таҳқиқоти илмии доктараб дар 5 мақолаи илмии муаллиф инъикос шудаанд. Мақолаҳои мазкур дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ нашр гардидаанд. Хулосаҳои асосии таҳқиқоти диссертатсионии муаллиф дар 3 конференсияи ҷумҳуриявӣ маъруза гардидаанд. Ҳамаи мақолаҳои

нашршуда ва маърузаҳои кироатнамудаи докталаб ба мавзӯи диссертатсия робитаи бевосита доранд.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссия. Таҳқиқоти диссертатсионии докталаб бо риояи талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба расмият дароварда шудааст. Докталаби дараҷаи илмӣ зимни таҳияи диссертатсия талаботи «Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия ва автореферати диссертатсия»-ро, ки бо қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 31.03.2022, №3 тасдиқ шудааст, пурра ба инобат гирифтааст.

Эродҳо нисбат ба мазмуну муҳтавои диссертатсия. Дар баробари муваффақиятҳо, дар рисола баъзе камбудихо низ мавҷуданд. Аммо эродҳои мазкур арзиши умумии илмии онро коҳиш намедиханд. Аз ҷумла:

1. Нақши ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ дар пешгирӣ ва ҳалли бӯҳрони сиёсӣ, махсусан бӯҳронҳои марбут ба сиёсати дохилии кишвар хеле муҳим аст. Дар давраҳои ноустувори иҷтимоӣ ва таҳаввулот ташаккул ва тақомули ҳамкориҳои системавии мақомоти давлатӣ ва ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ аҳамияти бузургро ба худ касб менамояд. Мутаассифона, дар диссертатсия ин мавзӯ мақом ва шарҳи концептуалии ҳудро наёфтааст, агарчанде дар саҳифаҳои алоҳидаи таҳқиқот, масалан саҳифаҳои 58, 59, 67, 68 ва 122 дар ин бобат ишораҳои ба назар мерасанд.

2. Дар нуктаҳои асосие, ки иборат аз 6 банд барои ҳимоя пешниҳод шудаанд ва дар қисмати хулосаву тавсияҳои диссертант масъалаҳои марбут ба таъмини бовари мардум ба мақомоти маҳаллӣ, ки гарами пешгирӣ аз бӯҳронҳои сиёсӣ ва зомини идоракунии ҳубу пурсамар мебошад, ифода наёфтааст. Пешниҳод аст, ки дар қисмати нуктаҳои асосии барои ҳимоя пешниҳодшаванда ва хулосаву тавсияҳо мақом ва нақши ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ба таври мушаххас таъкид карда шавад.

3. Яке аз намунаҳои ба амал омадани бӯҳрони сиёсӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон сар задани ҷанги шаҳрвандӣ буд. Агар ба омӯзиши сабабҳои сар

задани ҷанги шахрвандӣ ва роҳҳои ҳалли он зербоби алоҳида бахшида мешуд, арзиши илмӣ таҳқиқот боз ҳам баландтар мегардид.

4. Дар таҳқиқоти мазкур таъсири таблиғоти ғояҳои ифротгароӣ тундгароӣ ба афкори ҷамъиятӣ ва дар зери таъсири ин омил ба вучуд омадани бухронҳои сиёсӣ таваҷҷуҳи камтар дода шудааст.

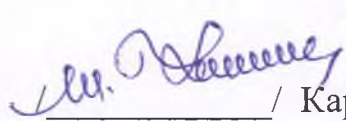
Сарфи назар аз камбудии зикршуда, диссертатсияи мазкур таҳқиқоти илмӣ мустақилона анҷомёфта, мукамал ва муҳиму саривақтӣ мебошад. Муаллиф фаҳмиши амиқи мушкилот, қобилияти таҳлили равандро мураккаби сиёсӣ ва таҳияи хулосаҳои асоснокро нишон додааст. Аз ин рӯ, эродҳои баёнгардида ба ҳеҷ ваҷҳ арзиши илмӣ диссертатсияи мазкурро кам намекунад. Зеро натиҷаҳои таҳқиқоти мазкур мустақилона аз ҷониби муаллиф ба даст оварда шудаанд, қори илмӣ дорои навгониҳои назаррас мебошад, хулосаҳо ва тавсияҳои муаллиф асоснок ва бозғаймоданд. Автореферати диссертатсия мундариҷа ва мухтавои асосии таҳқиқотро дар бар мегирад.

Ҳамин тариқ, диссертатсияи Қурбонов Давлатбек Мирзоевич дар мавзӯи «Бухрони сиёсӣ ва хусусиятҳои идоракунии он дар шароити тағйирпазирӣ ҷомеа (таҷрибаи Тоҷикистон)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзоди илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандро ва технологияҳои сиёсӣ ба талаботи бандҳои 31 ва 33-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 (бо тағйири иловаҳо бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.06.2023, №295) тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад ва муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзоди илмҳои сиёсӣ аст.

Муқарризи расмӣ:

Доктори илмҳои сиёсӣ, сарҳодими илмӣ
шӯбаи ШМА ва Канадаи Институти омӯзиши
масъалаҳои давлатҳои Осиё ва Аврупои

Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон

 / Каримов Ш.Т.

Имзои доктори илмҳои сиёсӣ,
Каримов Ш.Т.-ро тасдиқ менамоям.

Нозири шуъбаи кадрҳои Институти омӯзиши масъалаҳои давлатҳои
Осиё ва Аврупои АМИТ

А.Зухуров

Суроғаи муқарриз:

734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33.

Тел.: 935701780

E-mail: shamskarimov14@gmail.com

14.02.2025